

**Thực trạng hoạt động tự học của sinh viên Khoa Kinh tế,
Trường Đại học Bạc Liêu**
**Student's self-study activities at the Faculty of Economics,
Bac Lieu University**

La Thuỳ Diễm¹*, Võ Thị Phương Hồng Hợp¹

¹ Khoa Kinh tế, Trường Đại học Bạc Liêu

* ltdiem@blu.edu.vn

Ngày nhận bài:

25/7/2023

Ngày chấp nhận đăng:

03/9/2023

Keywords: Students' self-study, students of the Faculty of Economics, Bac Lieu University.

ABSTRACT

Self-study plays a very important role. Self-study helps learners deeply understand, expand, consolidate and remember lessons firmly, forming positivity, independence, self-discipline in learning as well as scientific working habits, thereby enhancing the development of personality qualities and determines the quality of students' learning. Realizing the importance of self-study for students, the authors conducted this research on the topic "Student autonomy at the faculty of Economics, Bac Lieu University", thereby proposing some solutions to help students improve their awareness of self-study and self-research which helps to contribute to improving the quality of learning and training high-quality human resources for society. The research was conducted by using quantitative methods, collecting data through questionnaire tools. In addition, the author group also used the method of analyzing and synthesizing documents: Research (read, analyze, synthesize, generalize, systematize theory) documents (normative documents), laws, educational guidance and management documents, works, scientific documents...) to establish the theoretical basis of the topic.

TÓM TẮT

Tự học đóng vai trò hết sức quan trọng. Tự học giúp người học hiểu sâu, mở rộng, củng cố và ghi nhớ bài học một cách vững chắc, hình thành được tính tích cực, độc lập, tự giác trong học tập cũng như nề nếp làm việc khoa học, từ đó quyết định sự phát triển các phẩm chất nhân cách và quyết định chất lượng học tập của sinh viên. Nhận thấy tầm quan trọng của việc tự học đối với sinh viên nên nhóm tác giả thực hiện nghiên cứu đề tài "Thực trạng hoạt động tự học của sinh viên khoa Kinh tế, trường Đại học Bạc Liêu", qua đó đề xuất một số giải pháp giúp sinh viên nâng cao ý thức tự học, tự nghiên cứu góp phần cải thiện chất lượng học tập và hơn nữa là đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho xã hội. Nghiên cứu được thực hiện bằng phương pháp định lượng, thu thập dữ liệu thông qua công cụ bảng câu hỏi. Bên cạnh đó, nhóm tác giả còn sử dụng phương pháp phân tích - tổng hợp tài liệu: Nghiên cứu (đọc, phân tích, tổng hợp, khái quát hóa, hệ thống hóa lý luận) các tài liệu (Các văn bản quy phạm pháp luật, các văn bản chỉ đạo và quản lý giáo dục, các công trình, các tài liệu khoa học...) nhằm xác lập cơ sở lý luận của đề tài.

Từ khóa: Kỹ năng tự học, sinh viên khoa Kinh tế, Đại học Bạc Liêu).

1. Giới thiệu

1.1. Một số khái niệm về tự học và ý thức tự học

Hiện nay, các trường đại học trong cả nước đều đào tạo theo hình thức tín chỉ, đây là một hình thức đào tạo tiên tiến, hiệu quả và theo xu thế chung của các nước trên thế giới. Yêu cầu cơ bản và quan trọng nhất đối với sinh viên khi học theo học chế tín chỉ đó là vấn đề tự học. Tự học không chỉ khi còn ngồi trên ghế nhà trường mà là công việc cần làm suốt cả cuộc đời. Bởi vì, khối lượng kiến thức mà sinh viên tiếp thu được ở nhà trường không phải là ít nhưng vô cùng nhỏ bé so với kiến thức nhân loại. Để đối mặt với nền kinh tế tri thức, sinh viên cần phải tự học, tự nghiên cứu nhiều hơn nữa dưới sự hướng dẫn của thầy cô giáo, thay đổi nhận thức, thay đổi tư duy là rất cần thiết. Kỹ năng tự học có ý nghĩa đặc biệt quan trọng không chỉ trong quá trình học tập rèn luyện của sinh viên ở trường đại học mà còn có ý nghĩa trong suốt cả quá trình công tác sau này. Theo Điều 39 Khoản 2 Luật Giáo dục năm 2019 về mục tiêu của giáo dục đại học là: *“Đào tạo người học phát triển toàn diện về đức, trí, thể, mỹ; có tri thức, kỹ năng, trách nhiệm nghề nghiệp; có khả năng nắm bắt tiến bộ khoa học và công nghệ tương xứng với trình độ đào tạo, khả năng tự học, sáng tạo, thích nghi với môi trường làm việc; có tinh thần lập nghiệp, có ý thức phục vụ Nhân dân.* Trong xu thế hội nhập và toàn cầu hóa thì bản thân mỗi người phải phát huy nội lực tự học, tự tìm tòi nghiên cứu, độc lập, sáng tạo để thích ứng được với “xã hội học tập” - học thường xuyên và học suốt đời.

- Theo tác giả Nguyễn Cảnh Toàn (2002): *“Tự học là tự mình động não suy nghĩ, sử dụng năng lực trí tuệ (quan sát, so sánh, phân tích, tổng hợp...) và có khi cả cơ bắp (khi phải sử dụng công cụ) cùng các phẩm chất của mình rồi cả động cơ, tình cảm, cá nhân sinh quan, thế giới quan để chiếm lĩnh một lĩnh vực hiểu biết nào đó của nhân loại, biến lĩnh vực đó thành sở hữu của mình”*

- Tác giả Nguyễn Hiến Lê (2007) quan niệm: *“Tự học là không ai bắt buộc mình mà tự mình tìm tòi, học hỏi để hiểu biết thêm. Tự học là quá trình học tập một cách tự giác, tự nguyện, tự vạch ra kế hoạch để học tập, tự lựa chọn nội dung, phương pháp, sắp xếp thời gian hợp lý với đặc điểm, phương tiện thích hợp để lĩnh hội tri thức, kỹ năng học tập, giá trị làm người”.*

Từ các quan điểm trên, theo chúng tôi: Tự học là việc chủ động mà tự bản thân cần phải tìm tòi nghiên cứu, giải quyết vấn đề cũng như thu nạp các kiến thức mới. Mà qua đó bản thân có thể tự phát triển ra thêm các phương pháp, cách thức để tìm hiểu và phát triển những tri thức của nhân loại thành tri thức của bản thân, cũng như tự luyện tập để có kỹ năng. Bên cạnh đó, người học đào sâu kiến thức và mài giũa các kỹ năng này, cố gắng liên hệ và áp dụng chúng vào cuộc sống thực tiễn của mỗi cá nhân người học.

Theo tác giả Phạm Quang Bảo (2009): *Ý thức tự học* được xem là sự tự giác trong học tập là tự mình thực hiện tốt công việc học tập mà không đợi ai nhắc nhở, khuyên bảo. Tự giác trong học tập còn là luôn chủ động và sáng tạo trong học tập, tự mình tiếp nhận, nghiên cứu và hoàn thiện tri thức của bản thân đã được học tập ở trường theo kế hoạch mà mình đã đặt ra. Tóm lại, ý thức tự học của sinh viên chính là sự tự tìm hiểu, sự cảm nhận của sinh viên đối với vấn đề tự học. Thái độ tự học của sinh viên chính là cách nghĩ, cách nhìn và cách hành động của sinh viên về việc tự học.

1.2. Vai trò của hoạt động tự học đối với sinh viên

Tự học có vai trò đặc biệt quan trọng và là một trong những yếu tố quyết định tạo nên trí tuệ con người. Nếu thiếu sự nỗ lực tự học thì kết quả học tập của người học không thể cao, cho dù điều kiện ngoại cảnh thuận lợi đến mấy như có thầy giỏi, tài liệu hay, môi trường học tập tốt... Tự học, tự đào tạo là con đường phát triển suốt cuộc đời của mỗi người, trong điều kiện kinh tế - xã hội nước ta hiện nay và tự học cũng là truyền thống quý báu của người Việt Nam. Chất lượng và hiệu quả giáo dục được nâng cao khi tạo ra được năng lực sáng tạo của người học, việc tự học sẽ biến quá trình giáo dục thành quá trình tự giáo dục. Như chúng ta đã biết, phương pháp học tập ở đại học khác cơ bản so với phương pháp học ở phổ thông. Ở bậc đại học, không có sự kiểm tra hàng ngày của giáo viên nên việc học tập của sinh viên phần lớn là tự học. Bản chất việc tự học của sinh viên đại học là quá trình nhận thức một cách tự giác, tích cực, tự lực không có sự tham gia hướng dẫn trực tiếp của giảng viên nhằm đạt được mục đích, nhiệm vụ học tập. Việc tự học ngoài lớp học đóng vai trò trọng yếu ở đại học.

Tự học giúp nâng cao khả năng hiểu biết và tiếp thu tri thức mới của mỗi người học. Trong quá

trình tự học, sinh viên sẽ gặp nhiều vấn đề mới và việc đi tìm giải đáp cho những vấn đề ấy là cách tốt nhất để kích thích hoạt động trí tuệ cho người học. Thực tế, có những sinh viên có thể tự học rất tốt nhưng có những sinh viên cũng tự học nhưng không mang lại kết quả cao như mong muốn và ngược lại có những sinh viên hầu như không thể tự học phải hoàn toàn phụ thuộc vào bài giảng của giảng viên trên lớp.

Xã hội ngày càng phát triển đồng nghĩa với việc lượng kiến thức ngày càng gia tăng. Để đáp ứng được nhu cầu học vấn của thời đại, mỗi người cần phải tìm cho mình phương pháp học tập phù hợp. Trong đó quan trọng hơn hết là phương pháp tự học. Quá trình con người tiếp thu những kiến thức, kỹ năng do người khác truyền lại chính là quá trình học và tự học. Tự học có thể không cần sự hướng dẫn của người khác. Đối với sinh viên bậc đại học, việc tự học, tự nghiên cứu giữ vai trò vô cùng quan trọng. Tự học là một trong những yếu tố quyết định chất lượng học tập, chất lượng đào tạo, là con đường nhanh chóng đưa sự nghiệp giáo dục nước ta tiến kịp các nước trong khu vực và trên thế giới.

Tự học được xuất phát từ chính nhu cầu muốn học hỏi, muốn gia tăng sự hiểu biết để làm việc và sống tốt hơn của mỗi người, là hình thức học tập không thể thiếu được của sinh viên đang học tập tại các trường đại học. Việc tự học sẽ giúp sinh viên hiểu vấn đề một cách sâu sắc, giải quyết vấn đề nhanh chóng chính xác. Việc tự học có thể được coi là chiếc chìa khóa đưa sinh viên đến kho tàng tri thức, là điều kiện giúp sinh viên thành công trong học tập.

Nhóm tác giả Nguyễn Quang Uẩn, Nguyễn Văn Lũy và Đinh Văn Vang (2007) quan điểm: Theo lý thuyết hoạt động thì tâm lý con người chỉ được hình thành, phát triển và bộc lộ trong quá trình học tập của cá nhân, có nghĩa là sinh viên phải trực tiếp tham gia vào hoạt động. Tự học giúp sinh viên lĩnh hội tri thức một cách chủ động, toàn diện, có hứng thú. Tự học giúp ta nhớ lâu và vận dụng những kiến thức đã học một cách hữu ích hơn trong cuộc sống. Không những thế tự học còn giúp con người trở nên năng động, sáng tạo, không ỷ lại, không phụ thuộc vào người khác. Từ đó biết tự bổ sung những khiếm khuyết của mình để tự hoàn thiện bản thân. Tự học là con đường ngắn nhất và duy nhất để hoàn thiện bản thân và biến ước mơ thành hiện thực. Thêm vào đó, người có tinh thần tự học luôn

chủ động, tự tin trong cuộc sống. Nhờ hoạt động tự học mà sinh viên có thể hình thành được những năng lực cơ bản để có thể *học tập suốt đời*, sau khi ra trường có thể tự học, tự bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ đáp ứng yêu cầu đổi mới của xã hội. Có rất nhiều yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng tự học của sinh viên trong đào tạo theo hệ thống tín chỉ như những yếu tố khách quan và chủ quan. Cần nắm vững các yếu tố này để có thể đưa ra các chiến lược cải thiện việc tổ chức và quản lý hoạt động tự học của sinh viên và đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng đào tạo trong các trường đại học

2. Phương pháp nghiên cứu

Để tìm hiểu thực trạng hoạt động tự học của sinh viên khoa Kinh tế trường Đại học Bạc Liêu, chúng tôi đã tiến hành chọn mẫu bằng phương pháp chọn mẫu xác suất (đã biết qui mô tổng thể) bằng công thức sau:

$$n = \frac{N}{1 + N * e^2} = \frac{443}{1 + 443 * 0,05^2} = 210,20$$

Trong đó n : là kích thước mẫu cần xác định

N: Qui mô tổng thể (443 sinh viên khóa 14, 15, 16 các ngành của khoa)

e: sai số cho phép

Theo kết quả cho thấy kích thước mẫu nghiên cứu là 210 mẫu, tuy nhiên để tăng tính đại diện hơn cho tổng thể nên nhóm tác giả quyết định khảo sát 300 mẫu. Trong đó có 130 sinh viên năm nhất, 80 sinh viên năm hai, và 90 sinh viên năm ba (không khảo sát sinh viên năm tư vì thời điểm thực hiện nghiên cứu là các bạn sinh viên này đã học xong chương trình tại trường). Nhóm tác giả tiến hành thu thập dữ liệu thông qua công cụ bảng câu hỏi. Các bảng câu hỏi sẽ được in và phát trực tiếp cho sinh viên các lớp khoa kinh tế trả lời. Do nhóm tác giả hiện cũng là giảng viên khoa Kinh tế, các lớp hầu hết đều đã dạy qua nên việc tiếp cận đối tượng khảo sát sẽ dễ dàng được thực hiện.

Từ đó, nhóm tác giả sử dụng công cụ excell để thống kê mô tả, đưa ra kết quả nghiên cứu. Bên cạnh đó, nhóm tác giả còn sử dụng phương pháp phân tích - tổng hợp tài liệu: Nghiên cứu (đọc, phân tích, tổng hợp, khái quát hóa, hệ thống hóa lý luận) các tài liệu (Các văn bản quy phạm pháp luật, các văn bản chỉ đạo và quản lý giáo dục, các công trình, các tài liệu khoa học...) nhằm xác lập

cơ sở lý luận của đề tài.

Trên cơ sở lý thuyết cùng lược khảo tài liệu của các nghiên cứu liên quan như nghiên cứu của Phạm Văn Tuấn (2014), Hà Thị Thanh Thủy (2018), Đinh Thị Hoa - Đàm Thu Vân - Đào Thị Thu Phương (2018), Lê Chi Lan (2020). Nhóm tác giả nhận thấy đa số các nghiên cứu này tập trung nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến việc tự học của sinh viên nói chung chưa tập trung nghiên cứu riêng cho một khoa cụ thể, bên cạnh đó cũng có nghiên cứu tập trung tìm hiểu thực trạng tự học của sinh viên nhưng chỉ tập trung chủ yếu vào thái độ, nhận thức, phương pháp tự học. Chưa tập trung nhiều vào việc tìm hiểu thời gian, mục đích, vai trò, thời điểm mà sinh viên dành cho việc tự học. Chính từ điều đó, nhóm tác giả quyết định nghiên cứu tìm hiểu “*Thực trạng hoạt động tự học của sinh viên khoa Kinh*

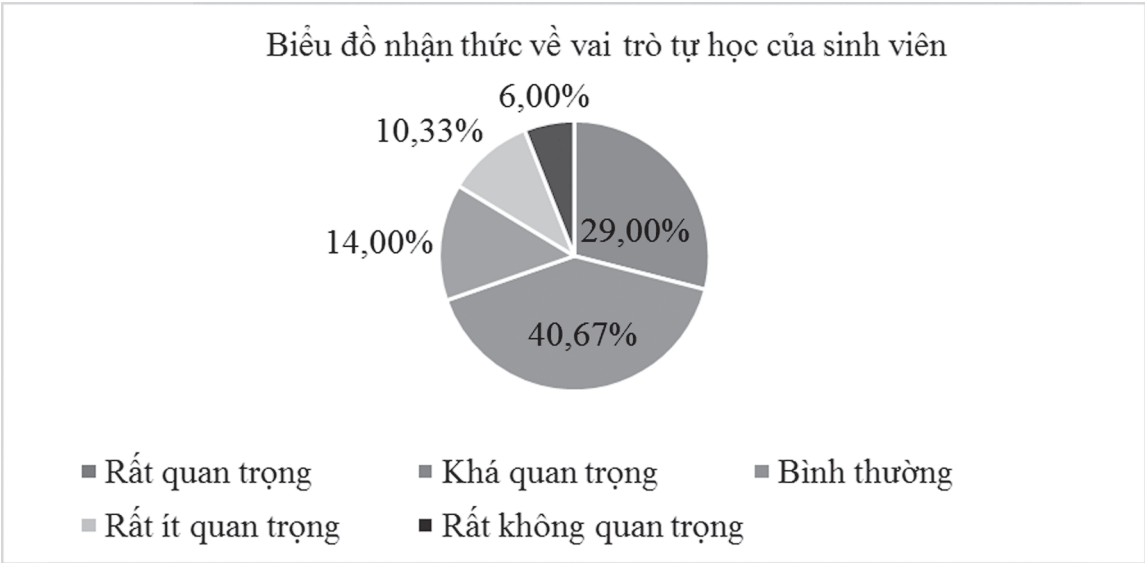
tế trường, Đại học Bạc Liêu”.

3. Kết quả và thảo luận:

3.1. Thực trạng hoạt động tự học của sinh viên khoa Kinh tế, trường Đại học Bạc Liêu

Việc tự học đối với sinh viên có vai trò hết sức quan trọng vì qua đó giúp sinh viên rèn luyện kỹ năng tư duy và sáng tạo, tích lũy kiến thức.... Qua kết quả khảo sát 300 sinh viên khoa kinh tế cho thấy hầu hết sinh viên đều nhận thức việc tự học là rất quan trọng (chiếm 29%) và khá quan trọng (chiếm 40,67%). Chỉ có số ít sinh viên chưa nhận thức được việc tự học là không quan trọng (chiếm 6%). Điều này cho thấy đây là một điều đáng mừng cho khoa Kinh tế vì sinh viên đã thấy được tự học là việc cần thiết cần phải thực hiện cùng với việc học nghe giảng viên thuyết giảng.

Hình 1: Nhận thức về vai trò tự học của sinh viên

Nguồn: Kết quả khảo sát 2023

Từ bảng 1 cho thấy trong 300 mẫu khảo sát sinh viên khoa Kinh tế, trường Đại học Bạc Liêu thì có 104 sinh viên (chiếm 34,67%) cho rằng việc tự học sẽ giúp trau dồi kiến thức chiếm tỷ lệ cao nhất, 96 sinh viên giúp đạt kết quả học tập cao (chiếm 32%), tạo sự tự giác tích cực cho bản thân có 65 sinh viên (chiếm 21,67%), 25 sinh viên giúp nâng cao năng lực tư duy (chiếm 8,33%), thấp nhất là ý kiến khác có 10 sinh viên cho rằng mục đích của việc tự học là giúp cho

bản thân đánh giá được sự kiên trì nhẫn nại, tập trung cao, tạo động lực cho chính bản thân. Điều này cho thấy hầu hết các sinh viên khoa Kinh tế đều nhận thức được mục đích của việc tự học chủ yếu là để trau dồi kiến thức. Điều này có sự khác biệt so với kết quả nghiên cứu của Đinh Thị Hoa, Đàm Thu Vân, Huỳnh Thị Thu Phương (2018) thì mục đích của việc tự học của sinh viên trường đại học Hoa Lư là giúp sinh viên nâng cao năng lực tư duy.

Bảng 1: Mục đích của việc tự học

Mục đích	Số lượng	Tỷ lệ (%)
Trau dồi kiến thức	104	34,67
Đạt kết quả học tập cao	96	32,00
Giúp sinh viên nâng cao năng lực tư duy	25	8,33
Tạo sự tự giác, tích cực cho bản thân	65	21,67
Khác	10	3,33
Tổng	300	100

Nguồn: Kết quả khảo sát 2023

Khi tiến hành khảo sát chúng tôi nhận thấy có sự khác biệt khá lớn về lượng thời gian dành cho tự học của sinh viên. Thời gian học nhiều nhất cho việc tự học là từ 1 đến 2 giờ có đến 113 sinh viên (chiếm 36,67%), tiếp đến là dưới 1 giờ có 86

sinh viên (chiếm 28,67%), thấp nhất là trên 4 giờ chỉ có 14 sinh viên. Điều này cho thấy sinh viên hầu hết dành thời gian cho việc tự học khá ít, vì vậy sinh viên nên dành một thời gian hợp lý thực sự để việc tự học được tốt hơn.

Bảng 2: Thời gian tự học của sinh viên

Thời gian tự học	Số lượng	Tỷ lệ (%)
Dưới 1 giờ	86	28,67
Từ 1 giờ đến 2 giờ	113	37,67
Từ 2 giờ đến 3 giờ	51	17,00
Từ 3 giờ đến 4 giờ	36	12,00
> 4 giờ	14	4,67
Tổng	300	100

Nguồn: Kết quả khảo sát 2023

Việc tự học của sinh viên được khoa và nhà trường khuyến khích, tuy nhiên có những sinh viên nhận thức được phải luôn tự học khi có thể, còn một vài sinh viên lại đợi tới lúc cần thiết bắt buộc nên mới tự học. Kết quả khảo sát sinh viên khoa Kinh tế, trường Đại học Bạc Liêu cho thấy: Nếu trong thời gian ôn thi học kì thì số sinh viên tự học chiếm tỷ lệ cao nhất có 115 sinh viên

(chiếm 38,33%), hoặc khi giảng viên yêu cầu làm bài tập hoặc báo cáo nhóm thì sinh viên mới tự học (chiếm 29,33%), hoặc khi kiểm tra mới tự học (chiếm 24%). Điều này cho thấy mặc dù sinh viên khoa Kinh tế nhận thức được việc tự học là quan trọng nhưng thời điểm dành cho việc tự học vẫn chưa hợp lý. Vì vậy khoa cần quan tâm nhiều hơn và có giải pháp khắc phục vấn đề này.

Bảng 3: Thời điểm tự học của sinh viên

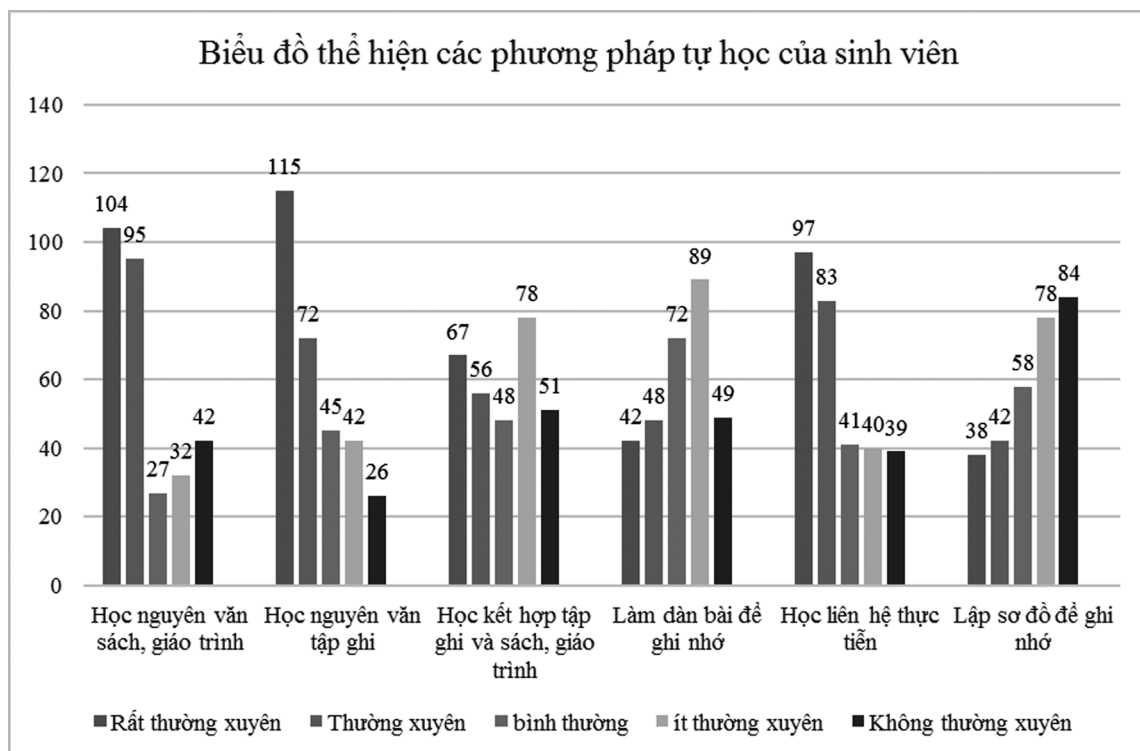
Thời điểm tự học	Số lượng	Tỷ lệ (%)
Khi giảng viên yêu cầu làm bài tập, hoặc báo cáo nhóm	88	29,33
Khi chuẩn bị kiểm tra	72	24,00
Khi chuẩn bị thi học kì	115	38,33
Bất cứ lúc nào muốn học	25	8,33
Tổng	300	100

Nguồn: Kết quả khảo sát 2023

Sinh viên biết vận dụng sáng tạo, linh hoạt các phương pháp tự học sẽ tạo cho họ nhu cầu học hỏi, khơi dậy tiềm năng vốn có của họ, làm cho kết quả học tập cao hơn. Qua biểu đồ cho thấy phương pháp rất thường xuyên được sinh viên khoa Kinh tế chọn tự học là học nguyên văn tập ghi có 115 sinh viên, học nguyên văn sách giáo trình có 104 sinh viên; Phương pháp không thường xuyên được chọn là lập sơ đồ ghi nhớ có 84 sinh

viên; phương pháp ít thường xuyên được sinh viên chọn khi tự học là lập dàn bài để ghi nhớ. Điều này cho thấy sinh viên khoa Kinh tế chưa chọn được phương pháp tự học cho phù hợp với tình hình hiện nay. Chủ yếu học nguyên văn chưa phát huy tính sáng tạo. Vì vậy khoa cần kết hợp với giảng viên giảng dạy, cố vấn học tập để nâng cao nhận thức hơn, tư vấn giúp sinh viên chọn phương pháp học tập đúng đắn mang lại hiệu quả cao.

Hình 2: Các phương pháp tự học của sinh viên

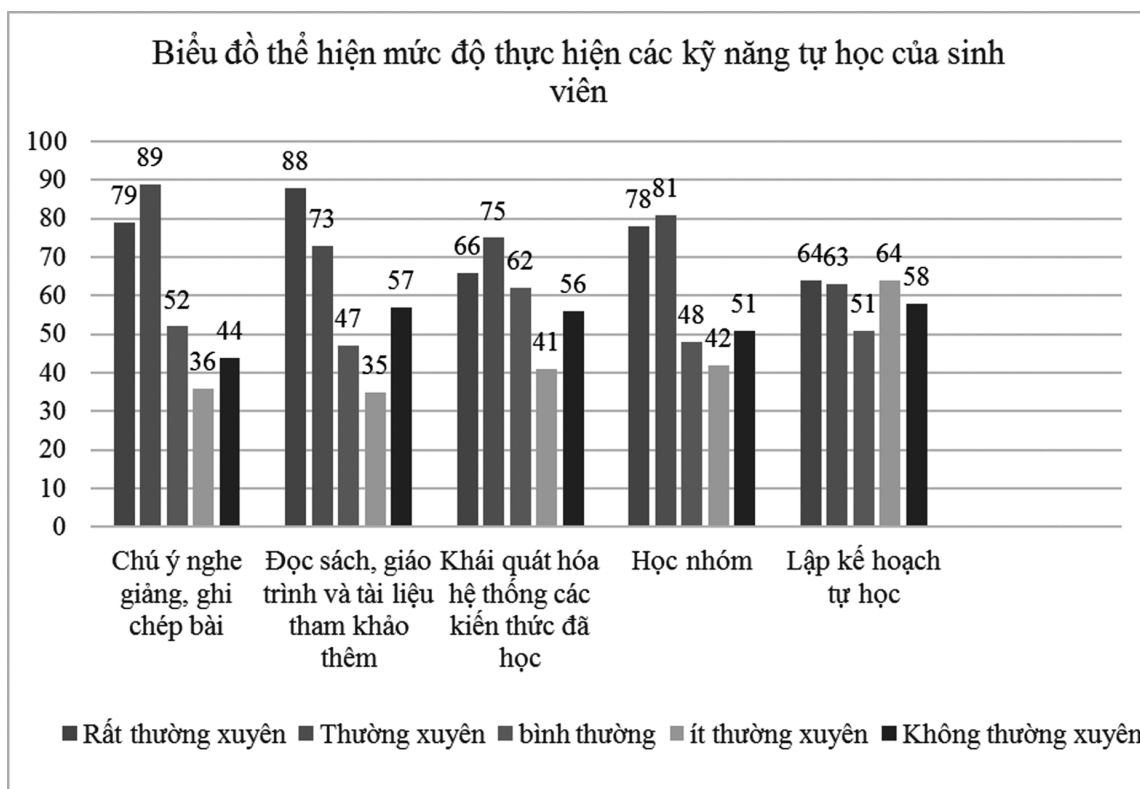

Nguồn: Kết quả khảo sát 2023

Để có cái nhìn tổng thể về tự học của sinh viên, chúng tôi khảo sát mức độ thực hiện các kỹ năng tự học của sinh viên và thu được kết quả như sau: Trong các kỹ năng tự học của sinh viên thì kỹ năng đọc sách, giáo trình và tài liệu tham khảo có 88 sinh viên, thường xuyên được sử dụng là

phương pháp chú ý nghe giảng và ghi chép bài có 89 sinh viên, kỹ năng ít được sử dụng và không thường xuyên sử dụng là học nhóm và lập kế hoạch tự học. Điều này cho thấy sinh viên vẫn còn giữ thói quen học tập theo cách cũ ở phổ thông chưa vận dụng được kỹ năng học độc lập, sáng tạo.

Hình 3: Mức độ thực hiện các kỹ năng tự học của sinh viên

Nguồn: Kết quả khảo sát 2023

3.2. Một số giải pháp đề xuất nhằm nâng cao ý thức tự học của sinh viên khoa Kinh tế, trường Đại học Bạc Liêu

- **Thứ nhất**, nâng cao tính tích cực và phát huy tối đa thời gian tự học của sinh viên, cập nhật xu thế đổi mới trong giáo dục đại học trong học chế tín chỉ vào nhà trường, áp dụng các nội dung và phương thức đào tạo mới trong học chế tín chỉ chuyển từ đào tạo nặng về truyền thụ, cung cấp kiến thức cho người học sang dạy người học cách học. Tăng thời gian tự học cho sinh viên bằng cách thay đổi phương pháp giảng dạy của giảng viên, giúp sinh viên tự mình nghiên cứu nhiều hơn dưới sự hướng dẫn của giảng viên. Đổi mới phương pháp và hình thức tổ chức dạy học theo hướng lấy hoạt động tự học của sinh viên làm trung tâm. Phương pháp và hình thức tổ chức dạy học có ảnh hưởng rất lớn đến tính tích cực tự học của sinh viên. Nếu phương pháp dạy học chỉ đơn thuần là thuyết giảng, hình thức tổ chức dạy học chỉ đơn thuần được tiến hành trên lớp sẽ phần nào hạn chế tính tích cực học và tự học ở sinh viên. Chính vì vậy việc đổi mới phương

pháp dạy học một cách đa dạng hướng tới lấy hoạt động học tập của người học làm trung tâm, đa dạng hóa hình thức tổ chức dạy học là cần thiết để nâng cao tính tích cực tự học của sinh viên.

- **Thứ hai**, cần thay đổi thói quen học tập theo phương pháp cũ kiểu truyền thống là giảng viên đọc còn sinh viên ghi một cách thụ động thành phương pháp học nhóm và làm việc sáng tạo hơn, tăng tính tự nghiên cứu hơn dưới sự hướng dẫn của giảng viên, kỹ năng tự học là một trong những yếu tố có ảnh hưởng rất lớn đến tính tích cực tự học của sinh viên. Trong quá trình tự học nếu sinh viên có kỹ năng tự học tốt giúp các em tự học thuận lợi từ đó hạn chế những khó khăn trong tự học, nâng cao hứng thú tự học, góp phần nâng cao tính tích cực học tập và ngược lại. Kết quả nghiên cứu cho thấy kỹ năng tự học có ảnh hưởng đến tính tích cực tự học của sinh viên khoa Kinh tế, trường Đại học Bạc Liêu. Qua kết quả khảo sát chúng tôi nhận thấy nhiều sinh viên chưa có kỹ năng tự học tốt như kỹ năng đọc tài liệu, kỹ năng học nhóm với bạn, kỹ năng ôn tập và hệ thống hóa kiến thức, kỹ năng nghiên cứu khoa học...Chính vì

vậy để nâng cao tính tích cực tự học của sinh viên nhà trường, khoa, giảng viên cần quan tâm hướng dẫn sinh viên các phương pháp tự học và kỹ năng tự học thông qua các hoạt động cụ thể như:

- + Khoa, Bộ môn chuyên môn cần tăng cường mở các lớp tập huấn thông qua hoạt động của các câu lạc bộ học tập.

- + Giảng viên bộ môn dành một phần nhỏ thời gian trên lớp để hướng dẫn sinh viên cách tự học.

- **Thứ ba**, tăng cường các hình thức giáo dục nâng cao nhận thức của sinh viên về hoạt động tự học trong môi trường đại học. Tính tích cực tự học của sinh viên trước hết được đánh giá qua nhận thức của sinh viên về hoạt động tự học. Những sinh viên có nhận thức đầy đủ và đúng đắn về hoạt động tự học thường là những sinh viên có tính tích cực trong việc tự học và ngược lại. Các hình thức giáo dục nâng cao nhận thức của sinh viên về tự học có thể bao gồm:

- + Khoa Kinh tế nên tổ chức các buổi tư vấn học tập cho sinh viên ở các buổi sinh hoạt đầu khóa học;

- + Giảng viên bộ môn dành thời gian nói chuyện với sinh viên về tự học bộ môn do bản thân phụ trách trong các buổi lên lớp. Quá trình tự học được tiến hành bằng nhiều phương tiện khác nhau, đặc biệt là các phương tiện công nghệ thông tin sẽ tạo điều kiện cho quá trình tự học và tạo nên chất lượng tự học cao; Giảng viên cần đề ra kế hoạch dạy học cụ thể toàn bộ học phần (hoặc từng chương), cung cấp trước cho sinh viên nghiên cứu để biết mình sẽ làm gì và làm như thế nào trong quá trình học tập bộ môn. Tạo thói quen tự học: Kỹ năng học và tự học liên quan mật thiết đến thói quen này của sinh viên.

- + Khoa Kinh tế nói riêng cũng như trường Đại học Bạc Liêu nói chung nên tổ chức các hội thi, hội thảo về tự học cho sinh viên tham gia.

- **Thứ tư**, để tạo điều kiện cho sinh viên có không gian học tập thoải mái, thay đổi thói quen dành thời gian cho tự học nhiều hơn thì cần phải tăng cường cơ sở vật chất, tổ chức các môi trường học thuật phục vụ hoạt động tự học của sinh viên: Hoạt động học tập hay tự học của sinh viên cần tới những phương tiện học tập nhất định, nhất là đối với hoạt động tự học ngoài giờ lên lớp, các phương tiện này bao gồm giáo trình, tài liệu; máy tính; khu tự học...Việc cung cấp đầy đủ các

phương tiện học tập sẽ góp phần nâng cao tính tích cực tự học của sinh viên và ngược lại. Ngoài ra việc tổ chức môi trường học thuật phong phú cũng tạo điều kiện giúp sinh viên tự học tốt hơn. Nhìn chung cơ sở vật chất, môi trường học thuật phục vụ cho hoạt động tự học của sinh viên của nhà trường còn nhiều hạn chế như: chưa có khu tự học dành riêng cho sinh viên; hệ thống máy tính phục vụ cho sinh viên chưa phong phú; nhiều sinh viên chưa có tài liệu giáo trình phục vụ cho việc học, môi trường học thuật chưa phong phú như các câu lạc bộ học tập còn hạn chế, các hội thảo, hội nghị chuyên ngành ít được tổ chức. Chính vì vậy để nâng cao tính tích cực tự học của sinh viên, các hoạt động sau đây cần được quan tâm:

- + Nhà trường xây dựng khu tự học dành riêng cho sinh viên;

- + Thư viện mở rộng hệ thống máy tính nối mạng tại thư viện phục vụ cho sinh viên;

- + Giáo viên cần cung cấp, giới thiệu đầy đủ tài liệu giáo trình cho sinh viên. Vận động sinh viên mua, photo tài liệu, giáo trình để học;

- + Ở mỗi khoa chuyên môn thành lập các câu lạc bộ học tập, mỗi bộ môn chuyên môn cần có các câu lạc bộ học tập gắn với chuyên ngành đào tạo;

- + Các bộ môn chuyên môn phối hợp với khoa, trường tổ chức các hội thi, hội thảo chuyên môn thu hút sinh viên tham gia.

- **Thứ năm**, giảng viên cần tăng cường quan tâm; động viên, khích lệ sinh viên trong tự học; xây dựng phong trào tự học trong sinh viên. Hoạt động tự học là hoạt động tự thân của sinh viên nhưng chịu tác động rất lớn từ sự quan tâm, khích lệ của giảng viên. Hoạt động tự học là hoạt động phức tạp, sinh viên có thể gặp phải những khó khăn nhất định trong quá trình tự học cần được quan tâm, giúp đỡ. Những sinh viên được quan tâm và nhận được sự khích lệ kịp thời từ giảng viên thường tự tin hơn trong tự học và tích cực hơn trong việc tự học. Bên cạnh việc quan tâm, động viên khích lệ sinh viên tự học, việc xây dựng phong trào tự học trong lớp học do bản thân phụ trách là một trong những việc làm hết sức có ý nghĩa và là một trong những nhiệm vụ quan trọng của giảng viên. Biện pháp này có thể được thực hiện thông qua các hoạt động cụ thể như:

- + Giảng viên tăng cường giao nhiệm vụ tự học về nhà cho sinh viên;

+ Giảng viên kiểm tra thường xuyên việc thực hiện các nhiệm vụ tự học của sinh viên;

+ Giảng viên lấy kết quả đánh giá việc thực hiện các nhiệm vụ tự học để tính điểm quá trình cho sinh viên;

+ Kịp thời khen thưởng, cộng điểm quá trình cho những sinh viên tích cực tự học;

+ Giảng viên dành thời gian trò chuyện, tư vấn giúp đỡ những sinh viên có khó khăn trong quá trình tự học;

+ Giao các nhiệm vụ tự học theo nhóm cho sinh viên;

+ Tổ chức phong trào thi đua về tự học giữa các nhóm trong lớp.

4. Kết luận:

Kết quả khảo sát thực trạng tự học của sinh viên khoa Kinh tế, trường Đại học Bạc Liêu cho thấy: Tự học có vai trò quan trọng trong quá trình

học đại học của sinh viên. Tự học nhằm phát huy tính tự giác học và nghiên cứu, giúp sinh viên rèn luyện khả năng tư duy và sáng tạo. Khi tự học, sinh viên có thể chủ động được quỹ thời gian mà không bị ràng buộc, có thể học bất cứ lúc nào; nắm kiến thức vững chắc và có thể hiểu sâu và nhớ kỹ hơn các vấn đề, nâng cao tinh thần trách nhiệm trong làm việc theo nhóm; thể hiện tính sáng tạo trong tư duy và linh hoạt nhạy bén trong suy nghĩ. Điều quan trọng hơn là sinh viên có thể đi sâu vào thực tế nhằm rèn luyện kỹ năng phân tích tình hình và đưa ra quyết định, đây là một yếu tố cần và đủ để sau này khi rời khỏi ghế nhà trường, sinh viên sẽ không ngỡ ngàng khi làm việc ở môi trường thực tế. Thực trạng trên là cơ sở quan trọng để đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả của hoạt động tự học cho sinh viên Trường Đại học Bạc Liêu đáp ứng hình thức đào tạo theo học chế tín chỉ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Quốc hội. (2019). Luật Giáo dục số 43/2019/QH14. Hà Nội, ngày 14 tháng 6 năm 2019.
- Nguyễn Hiến Lê. (2007). *Tự học là nhu cầu của thời đại*. Hà Nội: Nhà xuất bản Văn hóa - Thông tin.
- Nguyễn Cảnh Toàn. (2002). *Một số kinh nghiệm tự học*. Hà Nội: Nhà xuất bản Giáo dục, Tr 59- 60.
- Nguyễn Quang Uẩn, Nguyễn Văn Lũy và Đinh Văn Vang (2007). *Tâm lý học đại cương*. Hà Nội: Nhà xuất bản Đại học Sư phạm.
- Đinh Thị Hoa, Đàm Thu Vân và Đào Thị Thu Phương. (2018). Thực trạng hoạt động tự học của sinh viên trường Đại học Hoa Lư, Ninh Bình. *Tạp chí Giáo dục*, số 443, trang 22 – 25.
- Lê Chi Lan. (2020). Những yếu tố khách quan ảnh hưởng đến ý thức tự học của sinh viên đại học hiện nay. *Tạp chí Khoa học giáo dục Việt Nam*, số 35, trang 10 – 15.
- Hà Thị Thanh Thủy. (2018). Các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động tự học của sinh viên trong học chế tín chỉ. *Kỷ yếu Hội thảo quốc tế: Giáo dục cho mọi người*, trang 263 – 275.
- Phạm Quang Bảo. (2009). *Các biện pháp quản lý hoạt động tự học của học sinh trường văn hóa I - Bộ Công an*. Luận văn Thạc sĩ Quản lý Giáo dục. Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên.
- Phạm Văn Tuấn. (2014). *Tính tích cực trong hoạt động tự học của sinh viên trường Đại học Trà Vinh*. Nghiên cứu khoa học cấp trường. Đại học Trà Vinh.